

Sygn. akt I CSK 813/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Krzysztof Pietrzykowski
SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa X.
przeciwko Y. S.A. z siedzibą w W.
o ochronę dóbr osobistych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 września 2015 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 8 stycznia 2014 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok w punkcie I w części oddalającej
apelację strony pozwanej wniesioną od punktu 1 wyroku Sądu
Okręgowego w W. z dnia 21 marca 2013 roku
oraz w punkcie II orzekającym o kosztach postępowania
apelacyjnego i sprawę przekazuje w tym zakresie Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania
i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w W. uwzględniając częściowo powództwo X. nakazał pozwanej Y. S.A. w W. opublikowanie na jej koszt w terminie 24 godzin od uprawomocnienia się wyroku, na stronie internetowej [...] w ramce o wielkości 10 cm na 8 cm, na okres 30 dni, oświadczenia następującej treści: „Y. S.A. w W. przeprasza Pana X. za naruszenie jego czci i dobrego imienia poprzez zamieszczenie sugestii o ustawianiu przez niego meczów piłki nożnej zawartych w artykule z dnia [...] roku pt. „[...]”. Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda 20 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 listopada 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, oddalając powództwo w pozostałej części.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu [...] powód, zatrudniony wówczas w klubie sportowym [...] jako trener bramkarzy, został zatrzymany przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego i doprowadzony do Prokuratury Apelacyjnej, gdzie przedstawiono mu 22 zarzuty popełnienia przestępstw przewidzianych w art. 296 § 2 k.k., polegających na bezprawnym wpływaniu na wyniki meczów piłki nożnej z udziałem klubu [...]. Następnego dnia na stronie internetowej [...] ukazał się artykuł pod tytułem „[...]”. Z jego treści wynikało, że X. - trener bramkarzy - został zatrzymany przez C.B.A., jest podejrzany o ustawienie 22 meczów [...], a wysokość łapówek wyniosła od 1 do 7 tysięcy złotych. Podano także, że X. złożył wyjaśnienia i wyszedł na wolność, musi wpłacić 5 tysięcy złotych kaucji, zaś prokuratura nie ujawnia, czy przyznał się do zarzutów. Jako źródło powyższych informacji autor artykułu - dziennikarz [...] Z.Z. - wskazał stronę [...], prowadzoną przez dziennikarza A.A., który z kolei powoływał się na dane uzyskane w tej sprawie od prokuratora B.B. Z.Z. nie weryfikował prawdziwości zawartych w tekście informacji. Po ukazaniu się tego materiału w internecie klub [...] nie przedłużył kontraktu z powodem. Powód nie mógł znaleźć innej pracy w charakterze trenera piłkarskiego, był ponadto postrzegany jako osoba skorumpowana i z tego powodu on i jego żona doświadczyli nieprzyjemności.

Sąd Okręgowy uznał, że autor publikacji nie dochował należytej staranności i rzetelności dziennikarskiej, a kwestionowany materiał naruszył dobre imię i cześć powoda, stąd uwzględnił powództwo w całości co do roszczenia niemajątkowego i w części co do zadośćuczynienia. Wyrokiem z dnia 8 stycznia 2014 roku Sąd Apelacyjny oddalił apelację strony pozwanej, podzielając ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji.

W skardze kasacyjnej strona pozwana, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego tylko w części oddalającej apelację pozwanej od rozstrzygnięcia dotyczącego roszczenia niemajątkowego, zarzuciła naruszenie art. 24 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, to jest nie uwzględnienie, że rozmiar oświadczenia w przedmiocie przeproszenia powoda, jego forma oraz okres utrzymywania oświadczenia w internecie obciążają skarżącą nadmiernie i nieproporcjonalnie do skali dokonanego naruszenia. Wniosła o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 24 § 1 k.c. zdanie pierwsze i drugie, ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.

W przypadku wyboru przez pokrzywdzonego środka usunięcia skutków naruszenia jego dóbr osobistych polegającego na nałożeniu przez sąd na zobowiązanego obowiązku złożenia oświadczenia o określonej formie i treści, niezbędne jest zachowanie proporcjonalności treści i formy tego oświadczenia w stosunku do sposobu naruszenia dóbr osobistych przez sprawcę, skali i zasięgu naruszenia oraz miejsca i czasu, w którym ono nastąpiło (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r., I CSK 497/10, nie publ.). W przypadku naruszenia dóbr osobistych przez artykuł zamieszczony w środkach przekazu, w tym w internetowych wydaniach prasy, publikacja oświadczenia usuwającego

skutki naruszenia, powinna odpowiadać sposobowi publikacji pierwotnego materiału prasowego, a nadto umożliwić zapoznanie się z nim podobnego kręgu odbiorców. Niezbędne jest jednak dostosowanie formy oświadczenia i miejsca jego zamieszczenia do standardów edytorskich i technicznych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 marca 2013 r., I CSK 518/12, nie publ., z dnia 5 listopada 2008 r., I CSK 164/08, nie publ. oraz z dnia 11 kwietnia 2006 r., I CSK 159/05, nie publ.).

W rozpoznawanej sprawie sąd nałożył na stronę pozwaną obowiązek opublikowania oświadczenia o wskazanej w wyroku i ostatecznie nie kwestionowanej przez pozwaną treści na stronie internetowej [...] w ramce o wielkości 10 cm na 8 cm na okres 30 dni. Tymczasem, jak trafnie podniosła skarżąca, kwestionowany przez powoda materiał został opublikowany na stronie [...], a określenie rozmiarów oświadczenia w postaci ramki 8 na 10 cm jest adekwatne w przypadku wydania papierowego gazety, a nie jej wydania internetowego. W uzasadnieniu nie wskazano także argumentów przemawiających za utrzymaniem oświadczenia na stronie [...] przez 30 dni w powiązaniu z kwestią okresu faktycznej bezpośredniej dostępności tego materiału dla czytelników (osób odwiedzających stronę [...]).

W tej sytuacji należy podzielić zarzut naruszenia art. 24 § 1 k.c. w wyniku przyjęcia, że obowiązek opublikowania oświadczenia nakładającego na pozwaną obowiązek przeproszenia powoda w sposób określony przez sąd pierwszej instancji i zaaprobowany przez Sąd Apelacyjny jest adekwatny do dokonanego naruszenia dóbr osobistych powoda w sytuacji, gdy sposób ten nie uwzględnia realiów technologicznych i funkcjonalnych internetu, co stawia pod znakiem zapytania także możliwość jego wyegzekwowania.

Art. 24 § 1 k.c. pozostawia ocenie sądu kwestię, czy żądana przez powoda treść i forma oświadczenia jest odpowiednia i celowa do usunięcia skutków naruszenia. To także sąd ostatecznie decyduje o miejscu, czasie i sposobie publikacji oświadczeń o przeproszeniu stosownie do okoliczności konkretnego przypadku, równoważąc interesy pokrzywdzonego z jednej strony, aby zapewnić mu najszersze i najbardziej satysfakcjonujące zadośćuczynienie

moralne oraz pozwanego z drugiej strony tak, aby z kolei nie stosować wobec niego nadmiernej i nieusprawiedliwionej okolicznościami danego przypadku represji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2013 r., I CSK 540/12, OSNC-ZD 2013, nr 4, poz. 85). Forma nakazanego pozwanemu oświadczenia powinna więc być dostosowana do wymogów publikacji materiałów prasowych w internecie, stąd orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ §1 k.p.c.).